

Protokół
z kontroli problemowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej
w Morawicy.

1. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy jest gminną jednostką organizacyjną utworzoną do realizowania zadań własnych i zadań zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje gminę Morawica, w której zamieszkuje 14 722 osoby. Wójtem gminy jest Pan Marian Buras.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy został powołany na mocy Uchwały Nr X/45/90 Gminnej Rady Narodowej w Morawicy z dnia 20 marca 1990 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy”. Ośrodek posiada własny REGON 290418105 i NIP 657-222-77-36.

Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy jest Pani Kazimiera Szalas.

Ośrodek działa w oparciu o:

Statut stanowiący załącznik do Uchwały Nr VIII/61/11 Rady Gminy w Morawicy z dnia 29 kwietnia 2011 r. w sprawie nadania Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy. W § 2 ust. 4, 5, 6, 10 statutu widnieją nieaktualne publikatory ustaw w oparciu, o które Ośrodek realizuje zadania. Ponadto w § 10 ust. 1 pkt 2 - wskazano sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej, a w obecnym systemie prawnym obowiązuje zapis o sporządzaniu, zgodnie z art. 16 a, oceny w zakresie pomocy społecznej, w pkt 12 widnieje zapis mówiący o prowadzeniu i zapewnieniu miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych, a winno być prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, pkt 13 w obecnym systemie prawnym jest uchylony, w pkt 19 nie doprecyzowano rodzaju zasiłków, natomiast w ust. 2 w zadaniach własnych nie ujęto zadania mówiącego o współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechnianiu informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Uchwałę Nr XXI/170/12 Rady Gminy Morawica z dnia 18 maja 2012 r. w sprawie zmiany uchwały Nr VIII/61/11 Rady Gminy Morawica z dnia 29 kwietnia 2011 r. w sprawie nadania Statutu Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Morawicy.

Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, który został przyjęty Zarządzeniem Nr 2/2009 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy z dnia 14 grudnia 2009 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego i uaktualniony Zarządzeniem Nr 1/2011 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy z dnia 3 stycznia 2011 r. w sprawie zmian do Regulaminu Organizacyjnego.

Uchwałę Nr XLI/392/10 Rady Gminy Morawica z dnia 29 kwietnia 2010 r. w sprawie: ustalenia szczegółowych warunków przyznawania i ustalania odpłatności za usługi opiekuńcze świadczone w ramach ustawy o pomocy społecznej.

Zarządzenie Nr 9/2011 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy z dnia 30 grudnia 2011 r. w sprawie określenia zasad przyznawania i ustalania wysokości świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności w ramach realizacji w 2012 roku programu wieloletniego „Pomoc w zakresie dożywiania”.

Kierownik Ośrodka działa na podstawie:

Upoważnienia Nr OSO-0113-10/04 dla Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

Upoważnienia -Nr OSO.077.14.2011.AK dla Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

2. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Renata Gwóźdź – starszy specjalista Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego,
2. Katarzyna Turkowska – starszy specjalista Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego,

działający na podstawie upoważnień do kontroli z dnia 7 września 2012 r., Nr 812/2012 i 811/2012 wydanych z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Segiecińską.

Kontrola została wpisana do Książki kontroli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy pod pozycją 2/2012.

3. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 13-14 września 2012 r.

4. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o art. 22 ust. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2012 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli było:

1. Funkcjonowanie ośrodka w zakresie zatrudnienia i organizacji pracy.
2. Ocena realizacji zadań własnych gminy dofinansowywanych z budżetu państwa.
3. Jakość usług opiekuńczych na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku.
4. Kontrola jakości pracy socjalnej poprzez analizę indywidualnych przypadków ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania instrumentów pracy socjalnej - kontraktu socjalnego.
5. Sposób wdrażania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
6. Zbadanie procedury opracowania i wdrażania przez gminę „Strategii rozwiązywania problemów społecznych”.

5. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy mieści się w budynku Urzędu Gminy przy ul. Kieleckiej 38, 26-026 Morawica. Ośrodek zajmuje 3 pomieszczenia na pierwszym piętrze budynku. Pokoje są wyposażone w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. Warunki lokalowe są bardzo trudne, ze względu na duże zagęszczenie osób pracujących w pomieszczeniach, w związku powyższym klienci przychodzący z prośbą o pomoc nie mają swobody w przedstawianiu swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Głównymi problemami występującymi w środowisku wymagającymi interwencji Ośrodka są bezrobocie, alkoholizm, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz niepełnosprawność lub długotrwała choroba. Wpłaty świadczeń z pomocy społecznej dokonywane są w Banku Spółdzielczym w Morawicy lub na indywidualne konto klienta.

Ad 1. Funkcjonowanie ośrodka w zakresie zatrudnienia i organizacji pracy

Na dzień kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Morawicy w obszarze pomocy społecznej jest zatrudnionych 11 pracowników: kierownik, 8 pracowników socjalnych oraz 2 pielęgniarki psychiatryczne.

Kierownik Ośrodka, pracownicy socjalni oraz pielęgniarki psychiatryczne posiadają wymagane na danym stanowisku kwalifikacje. (zał. Nr 1 – tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz pracowników świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.)

W kontrolowanej jednostce pracownicy socjalni posiadają legitymacje służbowe wydane wg wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005 roku w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. Nr 77, poz. 672), które zgodnie z rozporządzeniem wymagane są przy przeprowadzaniu wywiadu środowiskowego.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych jest zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej. Na jednego pracownika socjalnego przypada 1840 mieszkańców.

Ad 2. Ocena realizacji zadań własnych gminy dofinansowywanych z budżetu państwa.

Zasiłki stałe

W roku 2012 pomocą w formie zasiłku stałego objęto 55 osób, w tym 40 samotnych. Ośrodek opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne zgodnie z art. 17 ust.1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W roku 2012 GOPS opłacał składkę zdrowotną za 47 osób.

Kontroli poddano losowo wybrane akta, na podstawie których wydano decyzje nr: GOPS.8210.6.2011.ZS, GOPS.8210.6.1.2012.ZS, GOPS.8210.6.2.2012.ZS, GOPS.8141/RS/10/1/2010, PS.8141/Rs/58/2010, PS.8141/Rs/40/2009, GOPS.8210.48.2012.ZS, GOPS.8226.1.DPS.2011, GOPS.8210.18.1.2011.ZS, GOPS.8210.9.2011.ZS,

Akta klientów znajdowały się w teczkach osobowych opatrzonych imieniem, nazwiskiem, adresem klienta. W dokumentacji stanowiącej podstawę do przyznania pomocy, określającej sytuację osobistą, materialną i dochodową brak było zaświadczeń o posiadaniu gospodarstwa rolnego oraz dokumentów potwierdzających pobieranie świadczeń rodzinnych.

Podstawa prawna decyzji zawierała aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego oraz nieaktualny publikator ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Ponadto w decyzjach, którym nadano rygor natychmiastowej wykonalności w podstawie prawnej nie przytoczono art. 108 kpa. W decyzjach informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji. W uzasadnieniach w sposób jasny i szczegółowy przedstawiono przyczyny przyznania świadczenia. Decyzje odbierane były osobiście i poświadczane podpisem. Zasiłki zostały prawidłowo wyliczone.

Zgodnie z art. 107 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy była sporządzana aktualizacja wywiadu środowiskowego nie rzadziej, niż co 6 miesięcy.

Zasiłki okresowe

W 2012 r. GOPS w Morawicy wydał 47 decyzji przyznających zasiłki okresowe, w tym głównie z powodu bezrobocia – 24, długotrwałej choroby-10 oraz niepełnosprawności-22 oraz z innych powodów 11. Kwoty zasiłków pokrywane były z dotacji celowej oraz

środków własnych, w łącznej wysokości 43 070 zł. Zasiłki były wypłacane najczęściej przez okres dwóch lub trzech miesięcy. W kontrolowanym okresie GOPS wydał 1 decyzję odmowną ze względu na przekroczone kryterium dochodowe rodziny. Wysokość zasiłków jest zgodna z art. 38 ustawy o pomocy społecznej.

Kontroli poddano losowo wybrane akta, na podstawie których wydano decyzje administracyjne:

GOPS.8211.3.1.2012.ZO, GOPS.8211.3.2012.ZO, GOPS.8211.13.2.2012,
 GOPS.8211.13.3.2012.ZO, GOPS.8211.8.2012.ZO, GOPS.8211.4.2012.ZO,
 GOPS.8211.22.2012.ZO, GOPS.8211.25.2012.ZO, GOPS.8211.36.2012.ZO,
 GOPS.8211.21.2012.ZO, GOPS.8223.60.2012.ZO

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację. W aktach klientów znajdują się aktualne dochody z zakładów pracy, odcinki emerytur i rent, zaświadczenia z powiatowych urzędów pracy, natomiast w niektórych aktach spraw brak było zaświadczeń o pobieranych świadczeniach rodzinnych oraz o posiadaniu gospodarstwa rolnego.

Pomoc przyznano w oparciu o aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, i kodeksu postępowania administracyjnego, natomiast w decyzjach, którym nadano rygor natychmiastowej wykonalności w podstawie prawnej nie przytoczono art. 108 kpa. W decyzjach informowano również stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji. Decyzje odbierane były osobiście i poświadczane podpisem.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Pomocą w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2012 roku objęto ogółem 574 osoby, a ogólny koszt Programu wyniósł 178 303 zł. Pomoc w formie posiłków otrzymało 150 dzieci i młodzieży, na które Ośrodek wydatkował 60 251 zł. Na zakup żywności przyznano zasiłki celowe dla 423 osób. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w okresie od I –VI 2012 roku opłacał za dożywianie dzieci w następujących placówkach:

L.p.	Nazwa szkoły	Rodzaj posiłku	Cena posiłku	Liczba dzieci
1	Zespół Szkół w Brzezinach	Jedno gorące danie	1,50	23
2	Zespół Placówek Oświatowych w Morawicy	Jedno gorące danie	1,20	22

3	Zespół Szkół w Obicach	Jedno gorące danie	5,90	15
4	Szkoła Podstawowa w Dębskiej Woli	Jedno gorące danie	5,90	29
5	Zespół Szkół w Bilczy	Jedno gorące danie	2,00	15
6	Szkoła Podstawowa w Lisowie	Jedno gorące danie	5,90	23
7	Szkoła Podstawowa w Woli Morawickiej	Jedno gorące danie	5,90	6
8	Zespół Szkół Zawodowych w Dyminach	Jedno gorące danie	3,50	5

Pozytywny jest fakt, iż wszystkie dzieci i młodzież z terenu gminy są objęte dożywianiem w formie gorącego posiłku - obiadu.

Kontrolowana jednostka udzielała zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności oraz pomocy w formie posiłku w oparciu o Uchwałę Nr 212/2004 Rady Ministrów z dnia 7 września 2004 r. w sprawie rządowego Programu „Posiłek dla potrzebujących” i Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 września 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji w 2005 roku Rządowego Programu „Posiłek dla potrzebujących”. Zgodnie z zapisami w/w aktów udzielane wsparcie był przewidziane na rok 2005. Od roku 2006 do chwili obecnej pomoc w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności oraz w formie posiłku udzielana jest w oparciu o Ustawę z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2006 r. w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Ponadto w decyzjach na zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności w podstawie prawnej stwierdzono brak Zarządzenia Nr 9/2011 z dn. 30 grudnia 2011 r. w sprawie określenia zasad przyznawania i ustalania wysokości świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności w ramach realizacji w 2012 roku programu wieloletniego „Pomoc w zakresie dożywiania”, zgodnie z którym dzienna kwota świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności przyznawanego w 2012 roku dla osób uprawnionych wynosi 4 zł. Wysokość zasiłku ustala się jako iloczyn kwoty i liczby osób w rodzinie oraz liczby dni w danym miesiącu. W decyzjach, którym nadano rygor natychmiastowej wykonalności w podstawie prawnej nie przywołano art. 108 kpa.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące decyzji przyznających pomoc w postaci zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności oraz w postaci gorącego posiłku o następujących numerach:

GOPS.8212.91.2012.PR, GOPS.8212.29.1.2012.PR, GOPS.8212.9.1.2012.PR,
 GOPS.8212.1.101.2012.PR, GOPS.8212.77.2012.PR, GOPS.8212.14.2012.PR,

GOPS.8223.1.2012.PP, GOPS.8212.47.1.2012.PR, GOPS.8223.60.2012.PP,
GOPS.8212.7.2012.PR, GOPS.8212.78.1.PR, GOPS.8212.1.1.2012.PR,
GOPS.8223.59.2012.PP, GOPS.8223.64.2012.PP, GOPS.8223.82.2012.PP,
GOPS.8223.9.2012.PP, GOPS.8223.35.2012.PP.

W niektórych aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy brak było zaświadczeń: o pobieranych świadczeniach rodzinnych, z powiatowego urzędu pracy oraz o posiadaniu gospodarstwa rolnego. Natomiast na każdy wniosek klientów sporządzany był wywiad środowiskowy opisujący sytuację zawodową, rodzinną, finansową oraz zdrowotną.

Ad. 3 Jakość organizacji usług opiekuńczych na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy realizuje usługi opiekuńcze, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktu z otoczeniem osobom samotnym lub osobom, których rodzina nie może takiej opieki zapewnić.

W okresie objętym kontrolą pomocą w formie usług opiekuńczych GOPS objął 3 środowiska.

Odpłatność za świadczone usługi ustala się w zależności od dochodu na osobę na podstawie Uchwały Nr XLI/392/10 Rady Gminy Morawica z dnia 29 kwietnia 2010 r. w sprawie ustalenia szczegółowych warunków przyznawania i ustalania odpłatności za usługi opiekuńcze świadczone w ramach ustawy o pomocy społecznej wraz z załącznikiem stanowiącym tabelę odpłatności za usługi opiekuńcze. Pełny koszt za godzinę usług opiekuńczych w roku 2012 wyniósł 13,00 zł. Do wysokości 477 zł dochodu na osobę usługi były świadczone nieodpłatnie. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, na wniosek osoby uprawnionej lub pracownika socjalnego, świadczeniobiorcy byli zwolnieni częściowo lub w całości z ponoszenia opłat.

W toku kontroli sprawdzono akta osobowe o następujących numerach decyzji:

GOPS-8225/3/2012, GOPS.8225/2/2012.P, GOPS.8225.6.2012.P

Na podstawie analizy skontrolowanych dokumentów nie stwierdzono nieprawidłowości. W aktach znajdowały się wnioski o udzielenie pomocy, wywiady środowiskowe, dokumenty potwierdzające sytuację dochodową i zdrowotną klienta, decyzje administracyjne, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz kontrolka czasu pracy

opiekunek zawierająca imię i nazwisko opiekunki, datę usługi, czas pracy, ilość godzin, podpis podopiecznego, podsumowanie godzin, podpis opiekunki- opiekunka wypełnioną kontrolkę dołącza do akt do 30 dnia każdego miesiąca.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy realizuje specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z art. 18 ust. 1, pkt. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych oraz Zarządzeniem Nr 12/2011 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy z dnia 30 grudnia 2011 r. w sprawie ustalenia ceny 1 godziny specjalistycznych usług opiekuńczych. W podstawie prawnej decyzji przyznających specjalistyczne usługi stwierdzono brak w/w zarządzenia, zgodnie z którym określony jest koszt 1 godziny świadczonych usług. . W 2012 r. GOPS w Morawicy objął tą formą wsparcia 19 środowisk. Na podstawie rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych pomoc świadczona była przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

W toku kontroli sprawdzono następujące akta:

GOPS.8225.3.2012.S, GOPS.8225.3.1.2012.S, GOPS.8225.3.2012.S, GOPS.8225.2.2012.S, GOPS.8225.2.2012.S, GOPS.8225.5.1.2012.S, GOPS.8225.6.2.2012, GOPS.8225.2.1.2012.S, GOPS.8225.6.2012.S.

Na podstawie skontrolowanych akt nie stwierdzono nieprawidłowości w sposobie przyznawania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W teczkach klientów znajdowały się wnioski o udzielenie pomocy, wywiady środowiskowe, dokumenty potwierdzające sytuację dochodową klienta, zaświadczenia od lekarzy specjalistów, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, decyzje administracyjne oraz kontrolka czasu pracy opiekunki.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej skierował do domów pomocy społecznej. W 2012 roku GOPS opłacał pobyt w DPS za ogółem 12 osób.

Ad. 4 Kontrola jakości pracy socjalnej poprzez analizę indywidualnych przypadków ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania instrumentów pracy socjalnej - kontraktu socjalnego.

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt. 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Morawicy jest realizowana w formie:

- rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego, zarejestrowania w Powiatowym Urzędzie Pracy,
- kierowania i umieszczania w placówkach pomocowych (domach pomocy społecznej, ośrodkach wsparcia, środowiskowych domach samopomocy),
- motywowania do wizyt u specjalistów (psychologów, terapeutów, lekarzy),
- pomocy w załatwianiu spraw urzędowych,
- organizowania usług opiekuńczych i specjalistycznych,
- udzielania wsparcia w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego,
- pomocy w redagowaniu pism sądowych, dokumentów aplikacyjnych,
- organizowania szkoleń, przekazywania informacji o dostępnych szkoleniach.

W roku 2012 pomoc w formie pracy socjalnej świadczona była dla 807 rodzin, w tym wyłącznie w tej formie dla 233 rodzin. W 2012 roku zawarto 30 kontraktów socjalnych w tym 19 w ramach projektu systemowego, a 11 z pomocy społecznej.

Głównymi przyczynami zawierania kontraktów było:

- aktywizacja klientów pod kątem podjęcia zatrudnienia,
- pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia,
- pomoc w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- motywowanie do poprawy warunków mieszkaniowych itp.

Ad. 5 Sposób wdrażania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W toku kontroli zespół inspektorów ustalił, iż Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Morawica znak: OSO.077.14.2011.AK z dnia 12.09.2011 r. ma przekazane zadania z zakresu prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji (zał. Nr 3 – upoważnienie Kierownika).

GOPS w Morawicy zatrudnia jednego asystenta rodziny, który swoim oddziaływaniem obejmuje 9 rodzin, u których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze.

Ad.6 Zbadanie procedury opracowania i wdrażania przez gminę „Strategii rozwiązywania problemów społecznych” , w tym:

- *powołanie Zespołu roboczego,*
- *diagnoza sytuacji społecznej gminy ,*
- *analiza SWOT (opis szans i zagrożeń oraz słabych i mocnych stron gminy),*
- *określenie celów strategicznych i operacyjnych, harmonogram realizacji, sposób monitorowania realizacji strategii.*
- *realizacja celów strategicznych i operacyjnych ujętych w strategii.*

Aktualnie obowiązujący dokument dotyczący rozwiązywania problemów społecznych w gminie Morawica został przyjęty Uchwałą Nr VIII/65/2011 Rady Gminy Morawica z dnia 29 kwietnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011 - 2016 (zał Nr 4).

Powołanie zespołu roboczego

Zespół ds. opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Morawica nie został powołany.

Z przedłożonego przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej „Raportu z realizacji zadań wynikających ze Strategii Rozwiązywania Problemów społecznych Gminy Morawica za rok 2011” (zał Nr 5) strategia opracowana została przez pracowników GOPS we współpracy z instytucjami i środowiskami mającymi wpływ na życie społeczne gminy.

W strategii przedstawiono również organizacje pozarządowe działające w gminie Morawica, w szczególności te, które w swoich zadaniach statutowych mają zapisaną pomoc osobom potrzebującym z tereny gminy.

Nie udostępniono dokumentacji z procesu opracowywania Strategii.

Diagnoza problemów społecznych

Diagnoza problemów społecznych (rozdział I strategii) została opracowana na podstawie analizy danych statystycznych za lata 2006-2010.

Diagnoza została poprzedzona szczegółową charakterystyką Gminy Morawica w takich obszarach jak:

- geografia
- demografia
- służba zdrowia
- edukacja
- kultura, rekreacja i sport
- bezpieczeństwo
- sytuacja gospodarcza
- pomoc społeczna

Na podstawie analizy danych w w/w obszarach zidentyfikowano najważniejsze problemy społeczne występujące w gminie do których należą:

- bezrobocie
- ubóstwo
- niepełnosprawność i długotrwała choroba
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- patologie społeczne.

Analiza SWOT

Strategia nie zawiera analizy SWOT. Wskazanie na mocne i słabe strony Gminy oraz szanse i zagrożenia występuje w charakterystyce gminy Morawica.

Misja:

W strategii nie sformułowano wyraźnie misji i wizji.

We wstępie do strategii (str.1) napisano jedynie, iż: „misją strategii jest wypracowanie skutecznego modelu wsparcia dla osób i rodzin tego wymagających poprzez skoordynowanie działań instytucji realizujących zadania z zakresu: pomocy społecznej, oświaty i wychowania, ochrony zdrowia, kultury i rekreacji, bezpieczeństwa publicznego i innych dziedzin życia społeczno-gospodarczego, który zagwarantuje kompleksowość i efektywność podejmowanych działań”.

Cele strategiczne i operacyjne

W rozdziale IV strategii przedstawiono cele strategiczne i operacyjne jakie mają być zrealizowane dla rozwiązania czy zmniejszenia skali występujących w gminie problemów społecznych.

Sformułowano 7 celów strategicznych. Dla każdego celu sformułowano cele szczegółowe i kierunki działań, które należy podjąć podjęte dla ich realizacji, np.:

Cel strategiczny 6 „Zwiększenie aktywności życiowej ludzi starszych poprzez pomoc w łagodzeniu trudności, wynikających z wieku”.

Cele szczegółowe:

- 1) zapewnienie warunków umożliwiających osobom starszym pozostanie w środowisku rodzinnym.
- 2) respektowania praw osób starszych do godnego życia w społeczeństwie.
- 3) aktywizacja społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych.
- 4) zapewnienie komfortu psychicznego i poczucia bezpieczeństwa osobom starszym poprzez zabezpieczenie ich funkcjonowania w środowisku lokalnym.

Kierunki działań m.in.

- 1) praca socjalna na rzecz osób starszych i ich rodzin, w szczególności na rzecz zapewnienia opieki przez rodzinę,
- 2) organizowanie spotkań i imprez kombatantkich, wspieranie ich inicjatyw,
- 3) monitorowania środowiska osób starszych w celu uniknięcia sytuacji, w których osoba w podeszłym wieku byłaby zaniedbana i głodna,
- 4) organizowanie pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego dla osób samotnych (współpraca z wolontariuszami),
- 5) współpraca z rodzinami osób starszych – aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki najbliższymi.
- 6) zapewnienie usług opiekuńczych

Pod każdym z celów strategicznych wymieniono partnerów w realizacji zadania. (określono je w sposób ogólny np. organizacje, stowarzyszenia i fundacje działające na rzecz osób starszych czy parafie, placówki oświatowe z terenu gminy)

Harmonogram działań z podaniem kosztorysu na określone cele.

Strategia nie zawiera harmonogramu realizacji strategii. Nie określono osób (instytucji) odpowiedzialnych za realizację celów, nie założono ram czasowych dla ich

realizacji, nie określono źródeł finansowania ani mierników (wskaźników) realizacji poszczególnych działań.

Monitorowanie i ewaluacja

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Morawica nie zawiera zapisów dotyczących zarządzania realizacją strategii.

Realizacja celów strategicznych i operacyjnych ujętych w strategii.

Sporządzony przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej „Raport z realizacji zadań wynikających ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morawica na lata 2011-2016 za rok 2011” w formie opisowej przedstawia zrealizowane działania, głównie te realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej, bez przypisania ich do konkretnego celu strategicznego.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W toku kontroli stwierdzono, iż:

- w statucie Ośrodka widnieją nieaktualne publikatory ustaw, w oparciu, o które ośrodek realizuje zadania,
- w statucie widnieją nieaktualne zadania własne i zlecone,
- stan zatrudnienia pracowników socjalnych jest zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej,
- kadra kierownicza Ośrodka oraz pracownicy socjalni posiadają wymagane na danym stanowisku kwalifikacje,
- w dokumentacji stanowiącej podstawę do przyznania pomocy w postaci zasiłku stałego, określającej sytuację osobistą, materialną i dochodową brak było zaświadczeń o posiadaniu gospodarstwa rolnego oraz dokumentów potwierdzających pobieranie świadczeń rodzinnych,
- w podstawie prawnej decyzji na zasiłki stałe widnieje nieaktualny publikator ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- w decyzjach na zasiłki stałe, okresowe, celowe na zakup posiłku lub żywności oraz na posiłek, którym nadano rygor natychmiastowej wykonalności, w podstawie prawnej nie przytoczono art. 108 kpa.,

- zgodnie z art. 107 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy była sporządzana aktualizacja wywiadu środowiskowego nie rzadziej, niż co 6 miesięcy.,
- zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności oraz pomocy w formie posiłku udzielano w oparciu o Uchwałę Nr 212/2004 Rady Ministrów z dnia 7 września 2004 r w sprawie rządowego Programu „Posiłek dla potrzebujących” i Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 września 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji w 2005 roku Rządowego Programu „Posiłek dla potrzebujących”. Zgodnie z zapisami w/w aktów udzielane wsparcie był przewidziane na rok 2005. Od roku 2006 do chwili obecnej pomoc w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności oraz w formie posiłku udzielana jest w oparciu o Ustawę z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2006 r. w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- w decyzjach na zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności w podstawie prawnej widnieje brak zapisu o Zarządzeniu Nr 9/2011 z dn. 30 grudnia 2011 r. w sprawie określenia zasad przyznawania i ustalania wysokości świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności w ramach realizacji w 2012 roku programu wieloletniego „Pomoc w zakresie dożywiania”,
- wszystkie dzieci i młodzież z terenu gminy są objęte dożywianiem w formie gorącego posiłku – obiadu,
- w podstawie prawnej decyzji przyznających specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie ujęto zarządzenia nr12/2011, zgodnie z którym określony jest koszt 1 godziny świadczonych usług,
- brak jest informacji o procesie opracowywania strategii - np. czy w procesie opracowywania strategii współpracowano z organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na terenie gminy, czy uwzględniono opinię środowisk lokalnych, czy poddano projekt strategii konsultacjom społecznym,
- nie sporządzono analizy SWOT, która pozwoliłaby ocenić słabe i mocne strony gminy, przy istniejących szansach i zagrożeniach i była pomocna dla identyfikacji problemów społecznych,
- nie określono wizji, nie sformułowano misji gminy,
- rozpisanie celów strategicznych na zadania szczegółowe zostało sformułowane w sposób ogólnikowy, bez wskazania konkretnych działań rozwiązujących problemy

charakterystyczne dla gminy Morawica. Realizacja zadań została przedstawiona w sposób:

- *nieterminowy* - realizację wszystkich zadań przyjęto w okresie obowiązywania strategii tj. w latach 2011-2016 oraz nie sporządzono harmonogramu realizacji zadań z uwzględnieniem zadań najpilniejszych,
- *bezosobowy* – nie wskazano osób (podmiotów) odpowiedzialnych za realizację zadania, wskazano tylko partnerów zaangażowanych w realizację poszczególnych zadań,
- *niemierzalny* - nie wskazano mierników i wskaźników realizacji działań,
- *nie określono źródeł finansowania zadań*,
- nie wskazano sposobu zarządzania realizacją strategii (monitorowania i ewaluacji), które powinny polegać na systematycznej ocenie realizowanych celów i działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych. W strategii nie określono kto będzie odpowiedzialny za realizację strategii (wyznaczona osoba bądź powołany do tego celu zespół zadaniowy), nie wskazano narzędzi oceny stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów.
- strategia nie spełnia w pełni wymogów art.16.b i art.110 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r, Nr 175, poz.1372).

6. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację,
- informacje i wyjaśnienia udzielone przez Panią Katarzynę Klimczak oraz pracowników kontrolowanej jednostki.

7. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia

zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61, poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Protokół sporządzono i podpisano 12.10.2012 r.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Renata Gwóźdź
2. Katarzyna Turkowska

Ze strony kontrolowanej:

Kazimiera Szałas – Kierownik GOPS